



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 261/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Kresťanskodemokratické hnutie**, Šafárikovo námestie 77/4, Bratislava, zastúpeného GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 11Svp/21/2022 z 25. januára 2023 takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), všeobecné, rovné a priame volebné právo tajným hlasovaním podľa čl. 30 ods. 3 ústavy a prístup k voleným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NSS“) o ústavnosti a zákonnosti volieb. Žiada ho zrušiť a vec vrátiť NSS na ďalšie konanie.

#### **II.**

2. Vo voľbách do Obecného zastupiteľstva obce [REDAKOVANÉ] za sťažovateľa kandidovali dvaja kandidáti. Získali zhodne 129 hlasov a neboli zvolení. Medzi posledným zvoleným kandidátom a týmito kandidátmi bol rozdiel troch hlasov. Sťažovateľ žalobou, ktorou sa domáhal, aby NSS vyhlásil voľby za neplatné, namietať (i) nezapečatenie nevydaných hlasovacích lístkov, ktoré boli vložené do krabice vo volebnej miestnosti, (ii) nezákonný spôsob sčítavania hlasov a (iii) neodovzdanie volebnej dokumentácie do úschovy obce bezprostredne do ukončení činnosti volebnej komisie.

3. Skutočnosti uvádzané sťažovateľom v žalobe vyhodnotil NSS ako také, z ktorých nie je zrejмый ich vplyv na výsledok volieb, a sčasti za také, ktoré sa dokazovaním nepreukázali. Preto žalobu sťažovateľa napadnutým rozsudkom z 25. januára 2023 ako nedôvodnú zamietol. Podľa NSS volebnou komisiou zvolené zabezpečenie nepoužitých hlasovacích lístkov nezodpovedalo zákonu č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), no nepoužité hlasovacie lístky boli oddelené a zabezpečené. Hoci to nezodpovedá § 29 ods. 1 volebného zákona, nedosahuje to intenzitu predpokladanú ústavným súdom v rozhodnutí č. k. PL. ÚS 89/2011.

4. Pre účely posúdenia procesu sčítania hlasov NSS otvoril volebnú dokumentáciu a hlasy prepočítal. Tiež otvoril zapečatené neplatné hlasovacie lístky, pričom podľa pečiatkovej pásky ich malo byť šesť. Bolo zistené, že dva hlasovacie lístky boli pre voľby do samosprávneho kraja, dva boli s väčším počtom zakrúžkovaných kandidátov, dva boli prázdne a jeden hlasovací lístok bol vyhodnotený ako neplatný z neznámeho dôvodu. Na tomto hlasovacom lístku bol okrem iných kandidátov zakrúžkovaný aj kandidát sťažovateľa. Po prepočítaní platných hlasov pre jednotlivých kandidátov boli zistené určité odlišnosti oproti počtu hlasov uvedených v zápisnici. Tieto rozdiely, ktoré NSS pripísal ľudskému faktoru, podľa NSS nesvedčia tvrdenému duplicitnému započítaniu niektorých hlasovacích lístkov. Aj pokiaľ by sa do úvahy vzal hlasovací lístok, u ktorého nie je zrejмый dôvod jeho neplatnosti, nevedlo by tu k zmene poradia kandidáta sťažovateľa.

5. Sťažovateľ tiež namietal nedostatočné zabezpečenie volebnej miestnosti po ukončení hlasovania, čo nevylučuje možnosť následnej manipulácie s hlasovacími lístkami. NSS k tomu uviedol, že sťažovateľ túto domnienku nepodložil žiadnymi dôkazmi a ani nešpecifikoval, ako mohlo domnelé pochybenie ovplyvniť výsledok. Dopad tejto okolnosti na výsledky volieb nie je zrejмый už z toho, že k nej malo dôjsť až po sčítaní hlasov. Preto NSS toto tvrdenie nepovažoval za relevantné. Pokiaľ sťažovateľ dospel k záveru, že volebná komisia svojimi pochybeniami zlyhala ako primárny garant ústavnosti a zákonnosti volieb, a poukazoval pritom na nálezy ústavného súdu č. k. PL. ÚS 89/2011 a č. k. PL. ÚS 1/07, NSS uviedol, že tieto rozhodnutia vychádzali z odlišných skutkových okolností, a nemožno ich preto použiť na vec sťažovateľa.

### III.

6. Sťažovateľ považuje rozsudok NSS za arbitrárny, čím došlo k porušeniu jeho ústavných práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, ako aj k zásahu do volebného práva. Sťažovateľ namieta, že NSS sa vôbec nezaoberal tým, že vo volebnej dokumentácii chýba osem hlasovacích lístkov, hoci bolo vydaných 499 obálok, no celkový počet odovzdaných hlasov bol 491. Vzhľadom na odstup kandidátov ide o závažné zistenie. Sťažovateľ namieta, že volebná komisia nebola schopná správne spočítať hlasy a neplnila tak funkciu garanta ústavnosti a zákonnosti volieb. Pokiaľ NSS takéto pochybenie hodnotil iba ako zlyhanie ľudského faktora, je jeho záver v rozpore s racionálnou logikou. Podľa sťažovateľa NSS nevyhodnotil všetky skutočnosti. Tým poskytol ochranu neústavným a nezákonným voľbám, a tak porušil jeho základné práva podľa čl. 30 ods. 3 a 4 ústavy.

7. Sťažovateľ poukázal na novo zistenú skutočnosť, ktorá vyplynula z výpovede predsedníčky volebnej komisie v trestnom konaní, ktorá uviedla, že pred zaslaním volebnej dokumentácie NSS mala byť volebná schránka na obecnom úrade odpečatená a otvorená na „*prekontrolovanie*“ hlasovacích lístkov. To podľa sťažovateľa nemožno tolerovať a vyvoláva to podozrenie, že volebný výsledok neodráža vôľu voličov, hoci sťažovateľ si je vedomý, že túto skutočnosť NSS nemohol zohľadniť, no ústavnému súdu v tom nič nebráni.

#### IV.

8. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného sudu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neutržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05).

9. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (III. ÚS 305/08). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného sudu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 531/2020, I. ÚS 380/2021, rozsudok ESĽP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91).

10. Poukazujúc na judikatúru ústavného sudu (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010) NSS pripomenul, že namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť. Platí totiž vyvrátiteľná domnienka, že volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy na jej vyvrátenie je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (PL. ÚS 74/2011). Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na žalobcovi, aby kvalifikovaným spôsobom označil skutočnosti, ktoré sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebných zákonov, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb (PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 23/2017). Rovnako konajúci súd upozornil, že volebné vady sa neposudzujú podľa zásad správneho súdnictva, ale podľa zásad volebného súdnictva. Volebný výsledok sa zrušuje alebo voľby sa vyhlasujú za neplatné len vtedy, ak volebná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým

komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity volebných vád z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

11. Sťažovateľ namieta, že NSS sa osobitne nezaoberal tým, že vo volebnej dokumentácii chýbalo osem hlasovacích lístkov, pretože vydaných obálok bolo 499 a odovzdaných hlasov bolo iba 491. Z rekapitulácie žaloby sťažovateľa vyplýva, že sťažovateľ namietal proces sčítavania hlasov, nátlak predsedníčky volebnej komisie na urýchlené spočítanie hlasov, čo mohlo viesť k duplicitnému sčítaniu hlasov pre jednotlivých kandidátov. S ohľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu vo volebných veciach, z ktorej NSS vychádzal, preto NSS otvoril volebnú dokumentáciu a prepočítal hlasovacie lístky. Výsledkom bolo zistenie o odlišnostiach v počte hlasov u niektorých kandidátov, ktoré boli pripísané ľudskému faktoru, a nie v žalobe tvrdenému duplicitnému započítaniu hlasov.

12. To, že NSS osobitne nehodnotil rozdiel v počte odovzdaných hlasovacích lístkov a počte voličov, ktorý sťažovateľ v žalobe ani nenamieta, nie je prejavom svojvôle či arbitrárnosti. Súd sa podrobne zaoberal všetkými námietkami, ktoré sťažovateľ v žalobe uplatnil. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na judikatúru ústavného súdu, z ktorej vychádzal NSS, že funkcia súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahrádzať, prípadne dopĺňať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015, PL. ÚS 13/2019). Závery najvyššieho správneho súdu sú jasne čitateľné a majú logický základ. Vyplýva z nich záver, že zistené rozdiely v počte hlasov pre niektorých kandidátov nesvedčia o tvrdenom duplicitnom započítaní hlasov. Konštatované nedodržanie § 29 volebného zákona pri zabezpečení nepoužitých hlasovacích lístkov nebolo posúdené ako tak intenzívne, že by signalizovalo nezákonnosť či neústavnosť volieb. Z napadnutého rozsudku NSS vyplývajú konkrétne skutkové a logické právne závery. Napadnutý rozsudok nevykazuje prvky arbitrárnosti, je jasný, zrozumiteľný a akceptovateľne odôvodnený.

13. Výpoveď predsedníčky volebnej komisie v trestnom konaní je skutočnosťou, ktorá vyšla najavo až po ústavnou sťažnosťou napadnutom rozsudku. NSS túto skutočnosť nemohol hodnotiť, čo konštatuje aj sám sťažovateľ. Navyše, z ústavnej sťažnosti nie je zrejmé, že by táto výpoveď mala za následok vznesenie obvinenia prípadne iný právne relevantný následok. Medzi svedeckou výpoveďou a napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu chýba relevantná súvislosť.

14. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá. Nie je možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy Z koncepcie ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ porušenie základných práv podľa čl. 30 ods. 3 a 4 ústavy odvodzuje od porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu. Porušenie tohto základného práva nebolo zistené, čo pri argumentačnej previazanosti vedie aj k záveru o tom, že nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 3 a 4 ústavy. K námietke porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru treba uviesť, že toto právo sa nevzťahuje na veci, ktoré vyplývajú z podstaty verejného práva, čo vylučuje jeho aplikáciu na volebné veci (KARPENSTEIN, U., MAYER, F. Konvention zum Schutz der Menschenrechte und

Grundfreiheiten. Kommentar. C. H. Beck, München 2015, s. 162, 17, Ferrazzini v. Taliansko, č. 44759/98, rozsudok Veľkej komory EŠLP z 12. 7. 2001, body 24 – 31).

**P o u ě n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 11. mája 2023**

**Robert Šorl**  
**predseda senátu**